

תפ"ח 40408/05/14 - מדינת ישראל נגד מיכאל בן שושן,

בית המשפט המחוזי בחיפה

31 מאי 2015

תפ"ח 40408-05-14 מדינת ישראל נ' בן שושן

בפני הרכב כב' השופטים:

רון שפירא, סגן נשיא [אב"ד]

אברהם אליקים

תמר נאות פרי

המאשימה

נגד

הנאשם

מדינת ישראל

מיכאל בן שושן, ת"ז 308328863

החלטה

מבוא ותמצית טענות הצדדים

בפנינו בקשתה של המאשימה לגבות עדותו של עד תביעה באמצעות (Video conference), היוועדות חזותית. נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירת רצח - עבירה לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין התשל"ז-1977, (להלן - חוק העונשין).

על פי סעיף 4 לעובדות כתב האישום בעת דקירת המנוח על ידי הנאשם, נכח במקום חברו של המנוח שכונה בכתב האישום מ.מ., (עד תביעה מס' 1 ברשימת העדים, שיכונה להלן-מ.מ.).

רוב עדי התביעה נשמעו, מ.מ. זומן ביום 11.11.2014 לעדות ועזב את הארץ ביום 14.11.2014. משלא התייצב לדין הוצא צו להבאתו, בהמשך התברר למאשימה כי העד נמצא בצרפת, כי אין בכוונתו להגיע לארץ לצורך מתן עדות, והיא מעריכה כי אם ייקבע מועד לשמיעת העדות באמצעות היוועדות חזותית בצרפת, היא תוכל להמציא לו זימון להתייצב במקום ובמועד בו תושמע עדותו.

ב"כ הנאשם מתנגד לבקשה, הוא מסכים כי מ.מ. הוא עד מרכזי וקיימת חשיבות רבה לשמיעת עדותו, אלא שלטענתו לא מתקיים התנאי של קיום "סיבה מספקת להיעדרו של העד", ובכלל זה יש לטענתו לחייב את העד להציג עמדתו בתצהיר, ממנו ניתן יהיה ללמוד מהי סיבת אי התייצבותו והאם מדובר במניעה זמנית או קבועה. תוך שהוא מדגיש כי אם יעמוד העד בסרובו גם באשר להתייצבות ולהעיד בחו"ל, אין בידי המאשימה דרך לכפות עליו להעיד בחו"ל.

בנוסף לאור חשיבותה של העדות, אין לטענתו לפגוע בזכותו של הנאשם לחקור את העד באולם בית משפט בדרך שתאפשר התרשמות מהעד באופן בלתי אמצעי ולא "בחדר מבודד וסטרילי מעבר לים כשהעד מתבקש למקד מבטו אל תוך עינה האחת של המצלמה". הדרך הראויה לדעתו היא עכוב ההליכים בשלב זה ולהמתין להתפתחויות בענין חזרת העד לישראל.

בדין שהתקיים בפניו, הציגה ב"כ המאשימה מזכר מיום 2.12.2014 שנערך לקראת מועד עדותו הצפוי - 8.12.2014, על פי אותו מזכר נערכו שיחות עם הוריו, אחיו ואחותו של מ.מ. שנמצאים עימו בקשר, מהם עלה כי מ.מ. נסע לצרפת בשל חובות כבדים, הם גם מסרו למשטרה מספר טלפון באמצעותו הם שומרים על קשר עם העד, קצין המשטרה שוחח עם העד והבין מדבריו כי הוא מצא עבודה בצרפת לשם גיוס כספים להחזרת חובותיו, העד הבהיר כי אינו יודע מתי יחזור לארץ.

דין

לאחר שבחנו את טענות הצדדים שוכנענו כי יש להיענות לבקשה ולאפשר במקרה זה שמיעת עדותו של מ.מ. באמצעות היוועדות חזותית.

סעיף 47 לחוק עזרה משפטית בין מדינות, תשנ"ח 1998-אפשר גביית עדות בתחומה של מדינה זרה לצורך הליך פלילי המתנהל בישראל, בכפוף לקיום הסכם בין המדינות ו"אם בית המשפט אישר שהראיות דרושות לצורך הליך משפטי בישראל".

ב"כ המאשימה הודיעה כי בין ישראל לבין צרפת קיימת אמנה בדבר עזרה הדדית בעניינים פליליים הכוללת גם עזרה בנושא גביית עדויות.

עוד נפנה לסעיף 14 לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971 המסדיר קבלת עדות שנגבתה בחו"ל כראיה בהתקיים שני תנאים נוספים "ובלבד שבית המשפט ראה להנחת דעתו שיש סיבה מספקת להיעדרו של העד שהעיד...וכי לנאשם או לעורך דינו ניתנה הזדמנות לחקור את העד חקירה שכנגד בשעה שנגבתה העדות".

אין מחלוקת בין הצדדים כי עדותו של מ.מ. מהותית ודרושה כראיה.

באשר למשמעות התנאי "סיבה מספקת להיעדרו של העד", שני הצדדים הפנו לע"פ 440/87 **חדד נגד מדינת ישראל** (20.3.89) בו הוגדרו מקרים בהם ייעתר בית משפט לבקשה:

"בלי למצות את רשימת המקרים, ניתן לומר כי אם לא נענה העד הנמצא בחוץ-לארץ להזמנה; אם שוכנע בית המשפט, טרם שהוצאה ההזמנה, כי אין בכוונתו, או אין ביכולתו של העד (מסיבות רפואיות, או אחרות) לבא ארצה לעדות; או אם שוכנע בית המשפט כי בואו של העד לשם חקירה בארץ כרוך בקשיים אחרים שהינם רציניים בשבילו".

בנוסף ראו ת"פ (מחוזי ת"א) 40123/04 **מדינת ישראל נ' שגב גונן** (19.1.05): "הצהרתו של העד, כי אין בכוונתו או ברצונו להגיע לישראל, לצורך מתן עדות, מספקת היא, ואין בית המשפט צריך להשתכנע כי בפי העד סיבה מספקת לעמדתו זו".

לאחר ניתוח טענות הצדדים, התנהגות העד ותוכנו של המזכר שהוצג בפנינו אנו סבורים כי הוכחה בפנינו סיבה מספקת לאי התייצבות העד לעדות בישראל, העד עזב את הארץ 3 ימים לאחר המצאת זימונו להעיד בפנינו, משיחות שניהלה המשטרה עם העד ועם בני משפחתו עולה כי אין בכוונתו לחזור לישראל, למצער בתקופה הנראית לעין.

בין אם הסיבה היא הימלטותו מנושים או עבודה בחו"ל לשם החזר חובות ובין אם הסיבה קשורה בעדותו בתיק שבפנינו, מאחר ומדובר בכתב אישום בעבירת רצח, לאור עמדתו של העד שלא מתכוון לחזור לארץ בשלב זה ולאור האינטרס הציבורי, יש לנסות ולגבות עדותו בחו"ל, ואנו סבורים כי בדרך זו לא תפגע זכותו של הנאשם להליך הוגן.

לענין מנגנון שמיעת העדות נפנה לתקנה 15 לתקנות עזרה משפטית בין מדינות, התשנ"ט-1999:

"ביקשו רשות מוסמכת, רשות מוסמכת זרה או בעל דין, שגביית עדות תיעשה באמצעות מערכת טלוויזיה סגורה בין-לאומית, רשאי בית המשפט לאשר זאת אם נעשו הסידורים כדי לאפשר את אלה:
(א) לבית המשפט ולבעלי הדין - לצפות בעד בכל מהלך העדות, לשמוע אותו ולהציג לו שאלות;
(ב) לנאשם - לשמור על קשר עם סנגורו, ולהציג שאלות לעד באמצעותו".

בהתקיים התנאים הקבועים בתקנה 15, אותם יהיה על המאשימה להסדיר, אנו סבורים כי לא תפגענה זכויותיו של הנאשם להליך הוגן, כמובן שהצדדים יוכלו להעלות טענותיהם בשלב הסיכומים לענין משקלה של העדות.

ראו לענין זה פסק דינו של השופט א' רובינשטיין בע"פ 7900/11 **רייפמן נגד מדינת ישראל**:

"באשר לטענה בדבר עדות בוועיד חזותי (video conference), כשלעצמי סבורני כי ככל שהתפתחות הטכנולוגיה המרשימה שאנו עדים לה מקרבת עדות כזו במהות לעדות בפני בית המשפט, כן יש מקום לאפשר את השימוש בה (ראו רע"א 3810/06 דורי נ ג דשטיין, פ"ד סב(3) 175 (2007) שהזכיר חברי, ובינתיים חלפו שש שנים ועמן עוד נפלאות טכנולוגיות; אך כמובן, השכל הישר מורנו כי זאת כאשר הטעם לאי בואו של העד אישית הוא ראוי".

לאור האמור לעיל אנו מורים כי בכפוף לקיום כל הסידורים בין מדינת ישראל לבין צרפת, עדותו של מ.מ. תישמע באמצעות מערכת טלוויזיה במעגל סגור (היוועדות חזותית) בישיבה שתקבע לחודש נובמבר, לאחד מימי ב' או ד' בשבוע, בהתאם ליומנו של בית המשפט, מועד שיימסר לצדדים לאחר שתודיע ב"כ המאשימה כי הושלמו כל הסידורים לשמיעת העדות.

התיק יקבע לתזכורת פנימית בפני האב"ד לצורך מעקב אחר קבלת הודעה מב"כ המאשימה ליום 1.7.15.

המזכירת תשלח החלטה לב"כ הצדדים.

ניתנה היום, י"ג סיוון תשע"ה,
31 מאי 2015, בהעדר
הצדדים.

**רון שפירא, סגן נשיא
[אב"ד]**

**אברהם אליקים,
שופט**

תמר נאות פרי, שופטת